

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. н. Атанас Харалампиев Дерменджиев,
относно дисертационен труд на тема:

“Гръцката културна идентичност и интеграционното взаимодействие между Балканите и Източното Средиземноморие“ на Михаела Младенова Донкова, докторант към катедра „Регионална и политическа география“ при ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски“

Научна област: 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.4. Науки за Земята (География на страните – регионална и политическа география)

1. Данни за докторанта

Михаела Младенова Донкова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Регионална и политическа география“ съгласно заповед № 20-10004/12.07.2017 на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Средното си образование завършва през 2006 г. в СОУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Пловдив (история с интензивно изучаване на гръцки език).

Притежава бакалавърска степен по „История и география“ и магистърска степен по „История“ („Европейски Югоизток“) от СУ „Св. Климент Охридски“.

Тематиката на дисертационния труд кореспондира с професионалната подготвеност на докторанта, свързана с преподаване в средни училища в гр. Пловдив и региона, както и с преводи от и на гръцки език в частни професионални колежи.

Михаела Донкова е отчислена от редовна докторантура със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД 20-1091/20.07.2020. Дисертационният труд е обсъден от катедра „Регионална и политическа география“ при ГГФ и насочен за защита със заповед РД 38-330/14.07.2021.

2. Данни за докторантурата

По процедурата за защитата на дисертационния труд са представени изискуемите документи съгласно ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“: дисертационен труд; автореферат; заповеди, регламентиращи всички етапи по законосъобразността на процедурата; протоколи от съответните заседания; заповед за определяне на състава на научното жури; заповед, регламентираща датата на заключителното заседание на журито.

Считам, че са спазени всички изисквания на ЗРАСРБ относно легитимността на процедурата.

3. Данни за докторантския труд

Общият обем на представения труд е 303 стр. Информационните източници включват 121 заглавия, от които 117 на български език, както и 58 интернет източници. Текстът е подкрепен от 25 фигури, 12 таблици и 7 приложения.

Авторефератът в обем от 40 стр. отразява същността на труда и е редуция на съдържанието му.

Структурата на дисертационния труд включва увод, 3 глави и заключение.

В обемно отношение съществува баланс, продиктуван както от изискванията за представяне на подобен академичен труд, така и от актуалната научна съдържателност на изискванията към него.

Уводът по същество е актуализиращо въведение към изследването, изтъкващо теоретико-методологичната му същност. То би следвало да се проектира, да „дирижира“ съдържателния сегмент на дисертационния труд.

Приемам обективността на обекта, предмета и целта на изследването, както и дефинираните по-важни задачи (с изключение на първата и третата). Съдържателната същност на понятия като цивилизация, общество, култура, идентичност, както и теоретичната обосновка на културната география като съставна част на географската наука са намерили своето тълкуване и разрешаване от редица автори. Това се потвърждава и от текста на глава 1. Култура, език, пространство. В него приносът на автора е спорен. В стремежа си да направи по-широк (но не и задълбочен) преглед на предходни публикации Михаела Донкова изпада в откровена еkleктика и устремно прекрочва допустимата граница, легитимираща в научната сфера понятието „цитиране“. Безкритичното „опиране“ на публикувани или ръкописни текстове и фигури и липсата на аналитичен собствен коментар и аргументирани авторски тези намаляват достойнствата на научния преглед.

Интердисциплинарният характер на изследването провокира подбора и прилагането на значителен набор от подходи и методи с цел реализиране на научните намерения на Михаела Донкова. Наред с общонаучните подходи като системен, дедуктивен, индуктивен, структурен, сравнителен, са използвани по-близки до географските науки. В хода на изследването те изиграват своята роля за достигане до обективни научни заключения. Същевременно отбелязваме, че периодизацията не е метод, а дейност, чрез която се прилага хронологичния подход.

Първа глава, както вече отбелязахме, по същество е теоретико-методологична база на изследването. В нея докторантът прави не достатъчно успешен опит да представи същността на основополагащите понятия, свързани с тематиката на дисертационния труд, да обоснове необходимостта от адекватна информационна база и прилагане на научно-изследователски подходи на изследването.

Глава втора е посветена на гръцката културна идентичност на Балканите и Източното Средиземноморие. Разработена е през призмата на историко-географския анализ с акцент върху приноса на Византия за утвърждаване на православието и динамиката в териториалния обхват на гръцкото културно и политическо пространство. Може би, провокирана от актуалния характер на регионалните проблеми докторантката включва раздела „Кипър“, който „стои“ като относително самостоятелно тяло и би следвало да е предмет на анализ в отделна глава.

Трета глава е „инжектирана“ с най-голяма доза географичност. Това е особено характерно за текста, отнасящ се до пространствените отношения между България и Гърция.

Логичен завършек е анализът на интеграционните процеси между двете страни. Той има практико-приложен характер и е разработен през призмата на необходимата национална приоритетност.

Заключението отразява основните резултати от извършеното изследване.

Списъкът от литературни източници потвърждава осведомеността на дисертанта по тематиката на научното изследване. Някои от тях обаче са цитирани некоректно: напр. несъответствие между заглавие и място на публикуване, непълно отбелязване и пр. (източници №№ 25, 38, 39, 45, 46, 74, 78, 83 и др.), което поставя под съмнение автентичността на тяхното използване. Въобще не са отразени „новите културни географии“ като „културната иконография“ на Ж. Готман „митогеографията“ на И. Митин, „културно-образната география“ на Д. Замятин, „хуманитарната география“ на Н. Замятина и И. Митин, „културно-когнитивната география“ на Анджей Ковалчик, „цивилизационната география“ на Мирко Грчич, „културногеографския символизъм“ на Адалберто Валлета, „културната ландшафтография“ на Вл. Кагански „семиотичната география“ на Вл. Калуцков, „неместата“ на Марк Оже, „географията на изкуството“ на Ю. Веденин, „картите като оръжие“ на Едуардо Бориа, „геопространствения културен плурализъм“ на Пол Клавал, „решетъчното социокултурно пространство“ на Джон Леви Мартин, „културноландшафтната идентичност“ на Денис Косгроув, „ефимерните пространства“ на Клаудио Минка „огледалната география на кодираните спомени и митове“ на Кен Тейлър, „геопоетиката“ на Кенет Уайт, „културният прелом“ на Александра Бонаци и т.н.

4. Научни приноси

Михаела Донкова представя актуален дисертационен труд. Като основен принос откроявам предложения модел за разрешаване на кипърския национален въпрос чрез методите и подходите на културната география.

Направените критични бележки имат доброжелателен характер. Посочените пропуски не омаловажават достойнствата на изследването.

5. Публикации и участие в научни форуми

Апробацията на дисертационния труд на Михаела Донкова включва два доклада, представени на научни форуми и една самостоятелна научна публикация в Годишник на СУ, кн. География. Те отразяват част от основните научни достижения на докторанта.

6. Заключение

Въз основа на предоставената документация, потвърждаваща качествата на кандидата, аргументирани с дисертационния труд на тема **“Гръцката културна идентичност и интеграционното взаимодействие между Балканите и Източното Средиземноморие“** предлагам на уважаемото научно жури да гласува положително **“ЗА”** присъждане на образователната и научна степен “доктор” по Научна област: 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление: 4.4. Науки за Земята (География на страните – регионална и политическа география) на **Михаела Младенова Донкова.**

Велико Търново

Проф. д. н. Атанас Дерменджиев

07.11.2021